

اصل بیعت با امام زمان (عج) التزام عملی به دستورات حضرت است

برای معرفی نایبان عام، ائمه (ع) معیار به ما دادند و فرمودند آنها کسانی هستند که فقه آل محمد (ص) را فهمیدند و نظراتشان بر اساس روایات اهل بیت (ع) است.

برای معرفی نایبان عام، ائمه (ع) معیار به ما دادند و فرمودند آنها کسانی هستند که فقه آل محمد (ص) را فهمیدند و نظراتشان بر اساس روایات اهل بیت (ع) است.

خبرگزاری مهر - گروه دین و اندیشه - مصطفی شاکری گرکانی: نهم ربیع الاول سالروز آغاز امامت حضرت ولی عصر (عج) است. این روز فرصت مناسبی است برای تجدید بیعت با ولی خدا و اعلام همراهی و همدلی با آن حضرت در دوران غیبت و حرکت در مسیر هدایتی که ایشان از آن زمان تا امروز برای نجات و سعادت بشریت ترسیم کردند. به همین مناسبت با حجت الاسلام سیدمحمدرضا نجفی نژاد؛ کارشناس دینی پیرامون اهمیت بیعت با امام زمان (عج) گفت وگو کردیم که حاصل آن را در ادامه می خوانید؛

*در ابتدا در خصوص اهمیت تجدید بیعت با امام عصر (عج) و نحوه بیعت با آن حضرت در زمان حاضر توضیح بفرمائید.

در خصوص تجدید عهد و بیعت با امام عصر (عج) می توانیم به برخی آیات قرآن، احادیث و روایات و همچنین متون زیارتنامه ها اشاره کنیم. قرآن کریم می فرماید: «مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رَجُلٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ». پس معلوم می شود یک عهدی بین بنده و خدای سبحان برقرار است. حجت الهی هم به عنوان خلیفه خدا در زمین، واسطه ارتباطی بین خلائق و خدای سبحان است که بیعت با آن حضرت در واقع بیعت با خدای متعال است و برقراری همان عهدی است که با ذات اقدس احدیت بسته می شود. تعبیر قرآن کریم این است که: «إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ». بنابراین دست خدای تبارک و تعالی در زمین همان دست ولی الهی است. بر همین اساس بیعت با وصی پیامبر، بیعت با پیامبر (ص) است و بیعت با پیامبر (ص) بیعت با خدا است.

در مورد امام زمان (عج) هم همان اصل اساسی که پیامبر (ص) در غدیر پایه گذاری کردند ادامه پیدا می کند. ایشان بعد از اینکه وصی خودشان را به عنوان جانشین بلافصل معرفی فرمودند به همه مردم سفارش کردند که: «سَلِّمُوا عَلَيَّ عَلَى بَامِرَةِ الْمُؤْمِنِينَ» یعنی بگویید علی (ع) امیرالمومنین است و به این کیفیت به او سلام کنید، سپس دست خود را بر دست او بگذارید، با او بیعت کنید و بگویید: «صَفِّقْهُ بِأَيْدِينَا، مِيثَاقًا بِالْإِسْنَتِنا وَعَهْدًا عَن انْفُسِنَا» یعنی ما هم به شما دست می دهیم و هم اقرار به ولایت شما می کنیم و هم به این ولایت متعهد می مانیم. اصل ولایت همین تعهد عملی است یعنی انسان به برنامه ای که ولی الهی ارائه می کند التزام عملی داشته باشد.

همین نکته در مورد همه ائمه هست تا به وجود مقدس حضرت صاحب می رسد. به جهت اینکه ما در عصر غیبت هستیم و حضرت را مشاهده نمی کنیم لازمه اش این است ارتباط خودمان را با حضرت تقویت کنیم و چون دستمان به لحاظ ظاهری به حضرت نمی رسد هر روز صبح در دعای عهد به آن حضرت عرض می کنیم که با شما تجدید بیعت می کنیم. تأسیس بیعت با امام یک بار اتفاق می افتد ولی تجدید عهد همواره جاری است و ما نیز هر روز صبح با حضرت تجدید عهد می کنیم و می گوئیم: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَجِدُّ لَكَ فِي صَيِّحَةِ يَوْمِي هَذَا وَمَا عِشْتُ مِنْ أَيَّامِي عَهْدًا وَعَقْدًا وَبَيْعَةً لَكَ فِي عُنُقِي» یعنی آن عهد و بیعتی که به گردن من است و باید به آن ملتزم باشم را تجدید می کنم. این بیعت به معنای پیروی از همان برنامه عملی حجت الهی است که بعد از شهادت امام عسکری (ع) آغاز شده و دوازده قرن است امتداد دارد و شیعیان در هر عصر و زمانی به ولایت آن حضرت اقرار می کنند و با آن حضرت بیعت می کنند و خودشان را تحت برنامه عملی آن حضرت قرار می دهند.

*آیا تجدید عهد و بیعت به صورت زبانی کفایت می کند یا در عمل هم ما باید اقداماتی داشته باشیم؟

بیعت سه رکن دارد. رکن اول دست دادن به دست ولی الهی است که قرآن هم به آن اشاره می کند و یک حرکت نمادین در جهت عضویت در حزب الله است یعنی انسان جز مؤمنان عالم خودش را ثبت کند. رکن دوم آن اقرار زبانی است یعنی انسان حقایق دینش را یاد بگیرد و به آنها اقرار کند. از آن مهم تر التزام عملی است یعنی بعد از اینکه انسان به صورت زبانی گفت اندیشه و فکر من مبتنی بر چه معارفی و برگرفته از چه مذهبی است، در تمام مراحل زندگی به این عهد کلی پایبند باشد. در واقع اصل بیعت التزام عملی است.

*در خصوص تجدید عهد با امام زمان (عج) و نسبت آن با پیروی از ولایت فقیه توضیح بفرمائید و بیان کنید چه نسبتی میان آنها برقرار است؟

اشاره کردم که ولی الهی نماینده خدا روی زمین است یعنی ارتباط غایبی ما با خداوند متعال است و ما برای ایجاد ارتباط با خدای متعال از یک دریچه ارتباطی که وجود امام است استفاده می کنیم و از این طریق ارتباط خودمان را با خدا محکم می کنیم. اگر در موقعیتی مثل عصر غیبت امکان ارتباط مستقیم با حجت الهی نباشد یک واسطه دیگری برای ما تعریف کردند و آن نائبان عام حضرت هستند که دین را از زبان ائمه (ع) گرفتند و به ما منتقل می کنند.

در زمان غیبت صغری چهار نفر به عنوان نائبان خاص امام عصر (عج) حضور داشتند ولی در دوران ما نائبان آن حضرت فقها هستند که در رأس آنها ولی فقیه است یعنی کسی که غیر از شأن فقاقت، از ناحیه حکومت هم حکمش بر همه فقها نافذ است و در عصر غیبت همه باید از او تبعیت کنند. این می شود دریچه ارتباطی ما با امام و بهترین راه برای جلب رضایت امام. در واقع دستور او دستور امام است و نظرات او نزدیک ترین نظرها به نظر امام است و تبعیت از او تبعیت از امام است. این سفارشی است که خود امام عصر (عج) بیان کردند.

برای معرفی نایبان عام، ائمه (ع) معیار به ما دادند و فرمودند آنها کسانی هستند که فقه آل محمد (ص) را فهمیدند و نظراتشان بر اساس روایات اهل بیت (ع) است. در برخی روایات فرمودند هرگز حرف آنها را رد نکنید و مقابل آنها نایستید که هر کس علیه آنها حرفی بزند علیه ما حرف زده است. در یکی از روایات هم تعبیر کردند آنها سگان دار هدایت در امواج ضلالت هستند یعنی اگر همه مردم را در عصر غیبت برای نجات از غرق شدن سوار یک کشتی فرض کنیم، جلودار آن کشتی ولی فقیه است که با ولایتش امت را نجات می دهد.

* در پایان، در خصوص اهمیت و ارزش مسجد جمکران به عنوان نمادی که از امام عصر (ع) بر جای مانده توضیح بفرمائید.

یکی از انجای ارتباط با حجت الهی ارتباط با آثار آن حضرت است. ما در زیارت جامعه کبیره هم اشاره می کنیم: «أَجْسَادُكُمْ فِي الْأَجْسَادِ وَ أَرْوَاحُكُمْ فِي الْأَرْوَاحِ وَ أَنْفُسُكُمْ فِي النَّفُوسِ وَ آثَارُكُمْ فِي الْأَثَارِ». اگر ما در عصر حضور ولی الهی باشیم با جسم حضرت ارتباط برقرار می کنیم، اگر در دوران غیبت باشیم با آثار باقی مانده از حجت الهی ارتباط می گیریم. این آثار به چند بخش کلی تقسیم می شود. یکی معجزاتی است که در اذهان مردم باقی است و ممکن است برای خود ما نیز اتفاق بیفتد. یکی از آثار کلماتی است که از ایشان باقی مانده است. یکی از آثار هم بقاعی است که متعلق به آن حضرت است یعنی مکان هایی که به نحوی با اهل بیت (ع) ارتباط دارد و ما را به آنها وصل می کند. قرآن هم می فرماید: «فِي بُيُوتٍ أُذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيَدْعَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ».

در کلیه مساجد ارتباط انسان با خداوند متعال و ولی الهی محکم تر می شود ولی در مساجدی که به طور خاص به امام زمان (عج) مربوط هستند مثل مسجد سهله در کوفه و مسجد جمکران در قم یا برخی دیگر از مساجدی که به دستور ایشان یا پدر بزرگوارشان در ایران ساخته شدند یا حرم های اهل بیت (ع) این ارتباط تقویت می شود.